

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 167/2023 van 18 december 2023

Betreft: adviesaanvraag over een voorontwerp van ordonnantie houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid en bijstand aan personen (CO-A-2023-496)

Sleutelwoorden: ouderenvoorzieningen - individuele fiche- vertrouwelijk dossier - individueel gezondheidsdossier - foto - specifiek recht van bezwaar- moraliteit van de beheerder - strafblad - medeverantwoordelijkheid voor het individueel gezondheidsdossier - therapeutische vrijheid - toegang tot het patiëntendossier

Vertaling¹

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Aanwezig: de dames Juline Deschuyteneer, Cédrine Morlière, Nathalie Raghenon en Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, derde lid, van de WOG, volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van het lid van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale

¹ Voor de oorspronkelijke versie van de tekst, die collegiaal werd gevalideerd, cf. de Franse versie van de tekst, die beschikbaar is in de FR-versie van de rubriek "adviezen" van de website van de Autoriteit.

actie en Gezondheid, ontvangen op 10 oktober 2023 en 22 november 2023, gezien de toezending op deze laatste datum van de versie in zijn eindfase van het ontwerp van ordonnantie,

Gelet op de bijkomende informatie ontvangen op 4 december 2023;

Brengt op 18 december 2023 het volgende advies uit:

I. Onderwerp en context van de aanvraag

1. Het lid van het College van de Franse Gemeenschapscommissie belast met Sociale actie en Gezondheid vraagt de Autoriteit om advies over **de artikelen 6 en 20 van de ontwerpordonnantie** houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid en bijstand aan personen (hierna 'de ontwerpordonnantie' genoemd). Deze bepalingen maken deel uit van het hoofdstuk van de ontwerpordonnantie tot **aanpassing van de orodonnantie van 24 april 2008 betreffende ouderenvoorzieningen**.
2. De soorten ouderenvoorzieningen die door deze ordonnantie van 24 april 2008 worden gereguleerd, zijn gevarieerd. Dit kan zowel gaan over woningen voor bejaarden (bestaande uit een « *huis, gedeelte van huis of appartement bestemd of aangeboden door een publiekrechtelijke rechtspersoon of een rechtspersoon (...) voor verhuur, verkoop of enige andere vorm van gebruik, zelfs gratis, speciaal gebouwd of ingericht als privéwoning voor bejaarden* »), een centrum voor nachtopvang : (« *leefeenheden welke ook de benaming ervan is, van een rusthuis waar gedurende de nacht opvang wordt geboden aan bejaarden die weliswaar thuis wonen maar die 's nachts behoefte hebben aan toezicht, hulp en zorg waarvoor hun naastbestaanden niet constant kunnen instaan* ») een service-residentie², een rusthuis (« *een of meer leefeenheden welke ook hun benaming is, die functioneel een collectieve woongelegenheden vormen en huisvesting, alsmede hulp of zorg bieden aan de ouderen die er wonen met of zonder speciale erkenning voor de verzorging van sterk afhankelijke en zorgbehoevende bejaarden* ») of een centrum voor dagverzorging (« *leefeenheden, welke ook de benaming ervan is, dat deel uitmaakt van een rusthuis of dat verbonden is met een rusthuis en dat overdag de gezondheidszorg biedt aan sterk afhankelijke zorgbehoevende bejaarden alsook de noodzakelijke ondersteuning opdat die personen thuis kunnen blijven* ») en een centrum voor dagopvang (« *leefeenheden, welke ook de benaming ervan is, dat deel uitmaakt van een rusthuis of*

² « *service-residentie en residentieel gebouw die diensten aanbieden a) ofwel, een of meer leefeenheden, welke ook hun benaming is, die functioneel een geheel vormen en die privéwoningen omvatten die bestemd zijn of aangeboden worden voor verhuring, verkoop of enige andere vorm van gebruik, zelfs gratis, en waar ouderen een zelfstandig leven kunnen leiden, met gemeenschappelijke dienstuitrustingen waarop ze vrijwillig een beroep kunnen doen; b) ofwel, een of meer leefeenheden welke ook hun benaming is, die functioneel een geheel vormen onderworpen aan de regeling van de (...) waar ouderen een zelfstandig leven kunnen leiden, en waar diensten worden aangeboden waarop ze een beroep doen* ».

dat verbonden is met een rusthuis en dat overdag een opvangstructuur biedt aan bejaarden die thuis wonen en die in het centrum aangepaste ondersteuning en verzorging krijgen die passen bij hun verlies aan autonomie »)³.

3. **Artikel 6 van de ontwerpordonnantie past artikel 11 van de ordonnantie van 24 april 2008 aan, dat handelt over de erkenning van ouderenvoorzieningen** door het Verenigd College en die meer bepaald de lijst van domeinen bepaalt waarin het Verenigd College normen kan vastleggen voor de erkenning van deze voorzieningen. **Artikel 20 van de ontwerpordonnantie past artikel 29/1 van de voornoemde ordonnantie van 2008 aan, dat de voorwaarden bepaalt voor de verwerking van persoonsgegevens die, in het kader van deze ordonnantie, wordt uitgevoerd door de ouderenvoorzieningen en door Iriscare..**
4. De Autoriteit bracht over deze ordonnantie van 2008 al twee adviezen uit, nl. de adviezen **43/2021⁴ en 53/2022⁵**. Voor aspecten die niet in dit advies worden behandeld, zie overweging 15 van advies 53/2022, waarin de opties worden uiteengezet waarover de auteur van de ontwerpordonnantie beschikt om de verwerking van andere persoonsgegevens dan de in de artikelen 9 en 10 van de AVG bedoelde bijzondere categorieën van gegevens, door ouderenvoorzieningen te regelen⁶).
5. Alleen de bepalingen waarover de Autoriteit opmerkingen heeft, worden hieronder besproken. Indien nodig, en zonder exhaustief te willen zijn, zal de GBA op eigen initiatief een standpunt innemen over sommige bepalingen van de voornoemde ordonnantie van 24 april 2008 die momenteel van kracht zijn.

II. Onderzoek

- a. **Ouderenvoorzieningen moeten een individuele fiche, een vertrouwelijk dossier en een individueel gezondheidsdossier bijhouden voor elke oudere -
Moraliteit van de beheerders van de ouderenvoorzieningen.**

³ Zie artikel 2, 4° van de voornoemde ordonnantie van 24 april 2008.

⁴ advies nr. 43/2021 van 2 april 2021 over een ontwerpordonnantie van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake opvang of huisvesting van bejaarde personen en inzake collectieve diensten.

⁵ Advies 53/2022 van 9 maart 2022 over een voorontwerp van ordonnantie van het Verenigd College en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot wijziging van de ordonnantie van 24 april 2008 betreffende de voorzieningen voor opvang of huisvesting van bejaarde personen.

⁶ Zie in dit verband ook punt a. getiteld "voorafgaande opmerking" van het advies 101/2023 van 29 juni 2023 over een voorontwerp van ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot wijziging van de ordonnantie van 21 december 2018 betreffende de Brusselse verzekeringsinstellingen in het domein van de gezondheidszorg en de hulp aan personen.

6. Artikel 6 past artikel 11 van voornoemde ordonnantie van 2008 aan, waarin is bepaald ten aanzien van welke aangelegenheden het Verenigd College normen kan vaststellen voor de erkenning van ouderenvoorzieningen. Artikel 11, §1, vijfde lid, is als volgt aangepast:
- Deze voorzieningen verplichten om een «*individuele fiche*» bij te houden voor elke oudere, naast het «*vertrouwelijk dossier*» dat al voorzien is in de ordonnantie van 2008, waarvan de inhoud gedelegeerd is aan het Verenigd College;
 - bepalen dat de erkenningsnorm met name betrekking kan hebben op
 - «*de regels voor het bijhouden van een individueel gezondheidsdossier voor elke oudere, waarvan het Verenigd College de inhoud bepaalt*» (er wordt ook bepaald dat «*Dit individuele gezondheidsdossier omvat in elk geval de gegevens die zijn opgenomen in het patiëntendossier in de zin van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg*»), evenals
 - de «*moraliteit van de beheerder*» van een ouderenvoorziening

i. Verplichting om 3 soorten dossiers bij te houden/dossiers voor sommige of alle ouderenvoorzieningen

7. Ontwerpartikel 11, §1, lid 5, van de bovengenoemde ordonnantie uit 2008 **verwijst naar 3 soorten dossiers (individuele fiche, vertrouwelijk dossier en individueel gezondheidsdossier)** die alle ouderenvoorzieningen over hun gebruikers/klanten moeten bijhouden, **zonder deze echter te definiëren of het doel ervan te bepalen**, terwijl vermelding van het doel van de verplichte gegevensverwerking wordt opgelegd door artikel 6.3 van de AVG en elke wettelijke bepaling die de verplichte verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 6.1.c) van de AVG oplegt, moet voldoen aan «*aan alle vereiste voorwaarden om de verplichting geldig en bindend te maken*⁷» en de formulering ervan moet duidelijk en nauwkeurig zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke op wie deze verplichting rust, geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de wijze waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁸.
8. Daarnaast plaatst **de Autoriteit vraagtekens bij het noodzakelijke en evenredige karakter van het ontwerpartikel 11, §1, lid 5, 5/1°, dat bepaalt dat alle voorzieningen een individueel gezondheidsdossier moeten bijhouden dat « (...) in elk geval de gegevens (omvat) die zijn opgenomen in het patiëntendossier in de zin van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg**».

⁷Groep Artikel 29, Advies 06/2014 over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, blz. 23.

⁸Groep Artikel 29, Advies 06/2014 over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, blz. 23.

9. Zoals de Autoriteit al in eerdere adviezen heeft uitgelegd, vereist het rechtskader voor de verwerking van gegevens over de gezondheid van ouderen door ouderenvoorzieningen bijzondere aandacht wat betreft voorspelbaarheid en de vaststelling van specifieke waarborgen om de rechten en vrijheden van de betrokken personen te beschermen. **Dit ontwerpartikel 11, §1, punt 5, 5/1° roept echter op tot opmerkingen (a) over de persoonlijke werkingsfeer, (b) over de onnauwkeurigheid bij het bepalen van de categorieën van gezondheidsgelateerde gegevens die ouderenvoorzieningen moeten verzamelen en bewaren, en (c) over de noodzakelijke speelruimte die beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg moeten hebben bij de keuze van de precieze gegevens die in het dossier van hun patiënt moeten worden opgenomen :**
- a. **Dit individuele gezondheidsdossier kan alleen worden bewaard in de ouderenvoorzieningen die dergelijke gegevens moeten verwerken om hun diensten te kunnen verlenen, en dan alleen voor zover dat strikt noodzakelijk is.** Gezien de grote verscheidenheid aan ouderenvoorzieningen die onder de voornoemde ordonnantie van 2008 vallen, betwijfelt de Autoriteit of in al deze voorzieningen noodzakelijkerwijs een individueel gezondheidsdossier moet worden bijgehouden dat alle informatie bevat die is opgenomen in het patiëntendossier waarnaar in de voornoemde wet van 2009 wordt verwezen, of zelfs meer. **De afgevaardigde van de minister verduidelijkt desgevraagd dat enkel ouderenvoorzieningen die medische verzorging verstrekken, verplicht zijn een dergelijk individueel gezondheidsdossier bij te houden. Dit moet dan ook weerspiegeld worden in de formulering van het ontwerpartikel 11, §1, vijfde lid, punt 5/1.** Daarnaast neemt de Autoriteit kennis van de aanvullende informatie van de afgevaardigde van de minister dat binnen de betrokken ouderenvoorzieningen **alleen beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg toegang zullen hebben tot het medische gedeelte van dit individuele gezondheidsdossier. Dit moet ook worden gespecificeerd in het ontwerp van ordonnantie** (in ontwerpartikel 29/1) als waarborg voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.
 - b. Daarnaast merkt de Autoriteit op dat **de categorieën persoonsgegevens in het individuele gezondheidsdossier niet uitputtend zijn**, wat vragen oproept over de beginselen van voorspelbaarheid en rechtmatigheid. Aangezien het individuele gezondheidsdossier een dossier is dat de ouderenvoorzieningen in staat stelt om de medische zorg te verlenen die noodzakelijk is voor hun ouderenzorg, lijkt het **niet a priori noodzakelijk dat de inhoud van dit dossier verschilt van het patiëntendossier bedoeld in de voormelde wet van 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg, temeer daar het patiëntendossier, bedoeld in deze wet, therapeutische vrijheid toelaat en de betrokkenen daartoe de nodige speelruimte biedt.**

- c. Bovendien is het belangrijk dat de **beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg** die hun patiënten behandelen, als **medeverantwoordelijken voor de verwerking van het individuele gezondheidsdossier** van ouderen dat binnen de relevante ouderenvoorzieningen wordt bijgehouden (zie punt c hieronder), de **speelruimte hebben die inherent is aan hun therapeutische vrijheid met betrekking tot de keuze van specifieke gegevens die in het dossier van hun patiënt worden opgenomen.**
10. **Tot slot**, om dit gebrek aan definitie van de begrippen individuele fiche, vertrouwelijk dossier en individueel gezondheidsdossier te verhelpen, zouden deze **begrippen, wanneer ze worden vermeld** in het ontwerpartikel 11 van de voornoemde ordonnantie van 2008, moeten worden gedefinieerd **door te verwijzen naar de relevante paragrafen van artikel 29/1**, zoals blijkt uit de aanvullende informatie die is verkregen van de afgevaardigde van de minister. Met inachtneming van het legaliteitsbeginsel⁹ **moeten de in artikel 11 ingevoegde delegaties aan de uitvoerende macht** ook worden verduidelijkt door ze te beperken tot het **vaststellen van andere modaliteiten voor de verwerking van de beoogde persoonsgegevens dan die waarin artikel 29/1 van het ontwerp voorziet**. Het is belangrijk ervoor te **zorgen dat het ontwerp van ordonnantie voor elk van deze fiches/dossiers het (de) specifieke doel(en) specificeert waarvoor de daarin opgenomen gegevens zullen worden gebruikt door de betrokken ouderenvoorzieningen**, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat deze doelen zo worden geformuleerd dat het gemakkelijk te begrijpen is waarom de daarin opgenomen gegevens door deze ouderenvoorzieningen worden verwerkt. Bij deze gelegenheid is het belangrijk om het begrip algemeen belang, dat ten grondslag ligt aan elk ontwerpnorm, niet te verwarren met het begrip doel van de verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in de AVG.

ii. Het controleren van de "moraliteit" van de beheerder van een ouderenvoorziening

11. Er werd ook een punt 6/1° toegevoegd aan artikel 11, vijfde lid van voornoemde ordonnantie van 2008 om te bepalen dat de erkenningsnormen die door het Verenigd College zullen worden bepaald, betrekking zullen hebben op «de moraliteit van de beheerder» van de ouderenvoorziening.
12. In dit verband verwijst de Autoriteit naar haar opmerkingen in haar twee eerdere adviezen¹⁰, waarin

⁹ Artikel 22 van de Grondwet verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten. In deze context is een delegatie aan de Regering niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd.

¹⁰ Zie ook de overwegingen 31 en 32 van het voornoemde advies van de Autoriteit en de overweging 18 en 19 van het voornoemde advies 53/2022.

wordt uitgelegd dat **het begrip "moraliteit" moet worden verduidelijkt**. Het verdient aanbeveling dit begrip te verduidelijken door **aan het Verenigd College de taak te delegeren om de soorten veroordelingen vast te stellen waartoe beheerders van voorzieningen niet mogen zijn veroordeeld** (en de termijnen waarbinnen dergelijke veroordelingen niet mogen hebben plaatsgevonden), zodat de diensten die belast zijn met de afgifte van uittreksels uit het strafregister in staat zijn een uittreksel op te stellen voor een gereguleerd beroep als bedoeld in artikel 596 van het Wetboek van Strafvordering¹¹. **Hetzelfde geldt voor artikel 29/1, §4 van het voornoemde ontwerp van ordonnantie van 2008**, dat ook zou moeten verwijzen naar artikel 596 van het Wetboek van Strafvordering in plaats van naar artikel 595. In dit verband neemt de Autoriteit nota van de informatie van de afgevaardigde van de minister dat het ontwerpbesluit tot uitvoering van bovengenoemde ordonnantie van 2008 deze beschrijving van de veroordelingen zal bevatten.

b. Wijziging van de modaliteiten voor de verwerking van persoonsgegevens door ouderenvoorzieningen (art. 29/1 van de bovengenoemde ordonnantie van 2008)

i. Recente foto van personeelsleden van ouderenvoorzieningen

13. Artikel 29/1, §2, lid 1 bevat de lijst van categorieën persoonsgegevens die door alle ouderenvoorzieningen moeten worden verwerkt. Naast de gegevens die al worden verwerkt onder artikel 29/1 dat momenteel van kracht is, **vereist het ontwerp van ordonnantie dat ouderenvoorzieningen recente foto's van hun personeelsleden verwerken**. Op de vraag hoe deze foto moet worden gebruikt en met welk doel, antwoordde de afgevaardigde dat ouderenvoorzieningen verplicht zullen zijn om permanent, op de meest geschikte plaats voor de doelgroep, een organigram op te hangen met de namen van de personeelsleden, hun functie en hun foto, om, «in lijn met de Montessori-filosofie, het team dat voor de bewoners zorgt, vooral die met cognitieve problemen, te personaliseren». De Autoriteit neemt hier nota van en **beveelt aan om in de ontwerpbevestiging te specificeren dat deze foto zal worden gebruikt om binnen de voorziening te worden weergegeven** in het organigram van het team dat instaat voor de gebruikers van de ouderenvoorziening. Aangezien het door de AVG aan elke betrokkene toegekende recht van bezwaar (art. 15 AVG) niet van toepassing is op de verplichte verwerking van gegevens in de zin van artikel 6.1.c) van de AVG en aangezien personeelsleden in bepaalde gevallen¹² een gerechtvaardigd belang kunnen hebben bij een verzoek om de publicatie van hun foto's en volledige

¹¹ Zie hierover ook advies 109/2021 van 7 juli 2021 over het ontwerpbesluit van de Waalse regering tot wijziging en opheffing van sommige bepalingen van het Waalse wetboek van sociale actie en gezondheid, deel twee, boek V, hoofdstuk IV met betrekking op bedrijven met aangepast werk.

¹² Bijvoorbeeld als de fysieke integriteit van een personeelslid wordt bedreigd.

contactgegevens tijdelijk of permanent op te schorten, kan het passend zijn **dit recht van bezwaar in de ontwerpordonnantie vast te leggen door te voorzien in de mogelijkheid voor het betrokken personeelslid om bezwaar te maken door zijn of haar werkgever de gerechtvaardigde redenen mee te delen die een dergelijk bezwaar rechtvaardigen.**

ii. Uitbreiding van het doel van het vertrouwelijk dossier van de oudere, van de categorieën gegevens die door alle ouderenvoorzieningen worden verzameld met het oog op de ondersteuning en verzorging van ouderen en van de personele werkingssfeer van het thans geldende artikel 29/1, §2, lid 2 (artikel 29/1, §2, lid 3).

14. Lid 2 van artikel 29/1, §2, dat momenteel van kracht is, bepaalt welke categorieën persoonsgegevens door rusthuizen, centra voor dagverzorging en centra voor kort verblijf moeten worden verwerkt om de continuïteit en de kwaliteit van de zorg voor ouderen te waarborgen. De ontwerpordonnantie past deze bepaling aan (die lid 3 zal worden in de toekomstige versie van artikel 29/1) om het doel van gegevensverwerking uit te breiden tot ondersteuning van ouderen en het niet langer te beperken tot zorgdiensten. Het persoonlijke toepassingsgebied van deze bepaling wordt uitgebreid tot alle ouderenvoorzieningen, terwijl lid 2 van artikel 29/1, §2, dat momenteel van kracht is, alleen van toepassing is op ouderenvoorzieningen die gezondheidszorg verstrekken. In de ontwerpversie van lid 3 van deze bepaling wordt bepaald dat alle ouderenvoorzieningen, met het oog op het verlenen van zorg- en ondersteunende diensten, de gegevens moeten verwerken van de gezondheidswerkers die door de oudere zijn gekozen, de contactpersonen van de oudere, met inbegrip van zijn vertrouwenspersoon die indien nodig moet worden ingelicht, **«de dienstverleners die de oudere binnen of buiten de voorziening ondersteunen»**, evenals de taal of talen die de oudere spreekt, een recente foto van de oudere en alle morele, religieuze of filosofische steun die de oudere wenst.
15. De Autoriteit **betwijfelt of het nodig is om deze bepaling uit te breiden tot alle ouderenvoorzieningen, gezien de** definitie van dit begrip in artikel 2, 4° van de voornoemde ordonnantie van 2008, waaruit een grote verscheidenheid aan ouderenvoorzieningen blijkt, en gezien het feit dat de ouderenvoorziening «woning voor bejaarden» geen diensten lijkt te verlenen aan ouderen, noch op het vlak van ondersteuning, noch op het vlak van gezondheidszorg. De voorgestelde bepaling moet daarom worden aangepast om ervoor te zorgen dat zij bepaalde voorzieningen niet verplicht stelt waarvoor het niet nodig is de gegevens over ouderen in kwestie te verwerken. Als echter zou blijken dat alle ouderenvoorzieningen een dienst aan ouderen moeten verlenen en daarom de verplichting voor hen rechtvaardigen om de in de ontwerpbeepaling bedoelde gegevens te verzamelen, moet dit in de memorie van toelichting bij de ontwerpbeepaling worden gemotiveerd.

16. Op de vraag **naar de categorieën van dienstverleners bedoeld in punt 3° van het derde lid van het ontwerpartikel 29/1, §2, die moeten worden vermeld in het vertrouwelijk dossier van de oudere**, preciseerde de afgevaardigde dat het gaat om dienstverleners op het gebied van persoonlijke verzorging (zoals kapper, pedicure, manicure, ...) en dat *deze bevoegdheid beperkt moet blijven tot de rusthuizen (gezien het feit dat) zich in deze voorzieningen, het woonverblijf bevindt van de oudere, is het belangrijk dat de voorziening de best mogelijke dienstverlening kan aanbieden aan de oudere door hem de mogelijkheid te bieden, mocht hij dat willen, een beroep te doen op externe dienstverleners zoals kappers, pedicures, manicures... Deze informatie opnemen in het vertrouwelijke dossier van de rusthuisbewoner stelt de controledienst van Iriscare in staat erop toezien dat de vrije keuze van de persoon voor dienstverleners wordt gerespecteerd». **Het is daarom aangewezen om in de ontwerpbeplating het concept van dienstverleners te verduidelijken als zijnde aanbieders van persoonlijke verzorging en de verplichte verzameling van deze informatie te beperken tot verpleeghuizen.***
17. **Op de vraag over de noodzaak om foto's van ouderen te verwerken om hen zorg of ondersteuning te bieden**, antwoordde de afgevaardigde van de minister dat de foto nodig is zodat ouderenvoorzieningen deze kunnen doorgeven aan de politie in het geval van een zorgwekkende verdwijning. In dit verband **merkt de Autoriteit op, zonder de dringende zoekingen onnodig complex te willen maken gezien de prima facie kleine intrusieve aard van de betrokken gegevensverwerking, en bij gebrek aan enige relevante rechtvaardiging die moet worden opgenomen in de memorie van toelichting bij deze ontwerpbeplating (bv. praktische moeilijkheden, interne coördinatiebehoeften in het kader van teamvergaderingen van zorgpersoneel), dat een dergelijke gegevensverwerking niet a priori noodzakelijk is gezien het feit dat de politiediensten in dit geval toegang hebben tot het register van identiteitskaarten** dat de pasfoto van de betrokkenen bevat. Bij gebrek aan een relevante rechtvaardiging die in het commentaar bij deze ontwerpbeplating moet worden opgenomen, beveelt de Autoriteit aan om de verplichting te schrappen die aan ouderenvoorzieningen wordt opgelegd om foto's van hun bewoners te verzamelen.
18. **Lid 4 van artikel 29/1, §2, dat niet is gewijzigd door de ontwerpordonnantie, bepaalt «de ouderenvoorzieningen zijn toegestaan om de in de artikelen 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming bedoelde bijzondere categorieën van gegevens te verwerken, voor zover dat nodig is om de verplichtingen te vervullen die hen worden opgelegd op grond van deze ordonnantie».** In dit verband merkt de Autoriteit op dat deze bepaling **voorspelbaarheid mist** en geen waarde toevoegt ten opzichte van de AVG. Op de vraag of een dergelijke bepaling noodzakelijk is, aangezien de andere bepalingen van §2 van artikel 29/1 en §4 van hetzelfde artikel de categorieën van gevoelige gegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 specificeren die de ouderenvoorzieningen moeten

verwerken, zei de afgevaardigde van de minister dat deze bepaling zou worden herwerkt. De Autoriteit neemt hier nota van.

iii. Aanvullende gegevens die door bepaalde ouderenvoorzieningen mogen worden verwerkt met het oog op de ondersteuning en verzorging van ouderen (ontwerpartikel 29/1, § 2, lid 5)

19. Met betrekking tot de wijzigingen aan ontwerpartikel 29/1, §2, 5de lid, dat de categorieën van persoonsgegevens betreffende ouderen bepaalt die moeten worden verwerkt door ouderenvoorzieningen met uitzondering van ouderenwoningen en wooncomplexen die diensten aanbieden, om (de Autoriteit vertaalt) «*de continuïteit en kwaliteit van de aan ouderen verleende ondersteuning en zorg te waarborgen op een wijze die is aangepast aan hun veranderende verzoeken of behoeften*», beveelt de Autoriteit aan om de volgende aanpassingen aan in toepassing van het beginsel van minimale gegevensverwerking van de AVG (artikel 5.1.c) van de AVG):
- a. Het **begrip "mate van afhankelijkheid"** van elke oudere **moet worden gedefinieerd**. Zoals de aanvullende informatie laat zien, is dit het afhankelijkheidsniveau van de oudere vastgesteld op basis van de Katz-schaal.
 - b. Tenzij in de memorie van toelichting een toereikende motivering wordt gegeven, **moet de vermelding van gegevens met betrekking tot de administratie van de zorg** worden geschrapt, aangezien dergelijke gegevens reeds zijn opgenomen in de categorieën van gegevens in het patiëntendossier¹³ en de ontwerpbeepaling voorziet reeds in de verplichte verwerking van deze gegevens.
 - c. De **begrippen «persoonlijke kenmerken, gewoonten en levensloop van ouderen» zijn erg ruim**. Op een vraag hierover legde de afgevaardigde van de minister uit dat (de Autoriteit vertaalt) «*het doel van deze norm is om rusthuizen aan te moedigen om een cultuuromslag te maken, gebaseerd op het rusthuis als een plek om te wonen die de autonomie, bekwaamheden, gewoonten, wensen, kenmerken en levensloop en het tempo van de ouderen respecteert. Door deze gegevens systematisch op te nemen in het individuele gezondheidsdossier, worden ouderen als zodanig ondersteund door de medewerkers. Het ontwerpbesluit over erkenningsnormen specificeert dat elk personeelslid dat voor de bewoner moet zorgen, dagelijks toegang moet hebben tot deze gegevens zodat hij ze kan gebruiken in zijn relatie met de oudere (...). Deze informatie moet verzameld worden, met de toestemming van de oudere, om de best mogelijke ondersteuning binnen de voorziening te garanderen.*» Hoewel we de intentie van de auteur van de

¹³ Cf. over dit onderwerp, in het bijzonder, de categorieën van gegevens bedoeld in de punten 12° tot 16° van lid 1 van artikel 33 van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg: «12° het chronologisch overzicht van de verstrekte gezondheidszorg met opgave van type en datum; 13° de evolutie van de aandoening indien pertinent; 14° de doorverwijzingen naar andere gezondheidszorgbeoefenaars, diensten of derden; 15° de pre-, peri- en postoperatieve geneesmiddelen en gezondheidsproducten inclusief het medicatieschema; 16° verwikkelingen die een bijkomende behandeling vergen ».

ontwerpordonnantie begrijpen¹⁴, is het raadzaam om, met het oog op de vereisten met betrekking tot de formulering van een wettelijke verplichting om persoonsgegevens te verwerken (zie hierboven) en met inachtneming van de beginselen van evenredigheid en noodzakelijkheid, **de verplichte verzameling van deze gegevens uitdrukkelijk te beperken tot die gegevens die noodzakelijk zijn voor de zorg voor de oudere persoon op een zodanige wijze dat zijn autonomie, capaciteiten, gewoonten, wensen en levensritme worden gerespecteerd.** Om de rechten en vrijheden van ouderen te garanderen, is het ook **raadzaam om expliciet te voorzien in het verzamelen en bewaren van deze informatie in het dossier, op voorwaarde dat de oudere of zijn vertegenwoordiger hiermee instemt¹⁵.**

iv. Bepaling van de categorieën personen die toegang hebben tot de fiches/dossiers die moeten worden bijgehouden door ouderenvoorzieningen (art. 29/1, §2, lid 7)

20. Lid 7 van het ontwerpartikel 29/1, §2 bepaalt op alomvattende wijze de categorieën van personen die toegang zullen hebben tot de individuele fiches, de vertrouwelijke dossiers en de individuele gezondheidsdossiers van ouderen door te bepalen dat (de Autoriteit vertaalt) *«onverminderd §3, eerste tot derde lid, de toegang tot de gegevens bedoeld in de leden 1 tot 3, 5 en 6 beperkt is tot de personeelsleden van de instelling die betrokken zijn bij de ondersteuning en verzorging van ouderen.»* ***Er moet worden gespecificeerd dat deze toegang strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van hun taken en, met betrekking tot het individuele gezondheidsdossier, in overeenstemming met artikel 36 en volgende. van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg¹⁶.***

v. Bewaartermijn voor gegevens verzameld door zorginstellingen (art. 29/1, §2, lid 10)

21. Lid 10 van §2 van ontwerpartikel 29/1 stelt dat ouderenvoorzieningen de individuele fiche, het vertrouwelijke dossier en het individuele gezondheidsdossier van de oudere tot maximaal drie jaar na zijn vertrek of overlijden mogen bewaren. Afgezien van het feit dat **deze bewaartermijn verplicht moet zijn en niet facultatief** - gelet op het controledoeleinde van ouderenvoorzieningen die met

¹⁴ In dit verband is het raadzaam om punt 4° van dit vijfde lid aan te vullen door ook te verwijzen naar de wensen en verwachtingen van de vertegenwoordiger of vertrouwenspersoon van de oudere met betrekking tot het leven van de oudere in de voorziening, aangezien de bewustzijnsstoestand van de oudere kan zijn veranderd.

¹⁵ Deze toestemming vormt een garantie voor het behoud van de rechten en vrijheden van de bejaarde persoon en niet de basis voor de rechtmatigheid/legitimiteit van de verwerking van deze gegevens door de

¹⁶ De Autoriteit drong in het verleden reeds aan op het uitklaren en uitwerken van deze principes/toestemming bij koninklijk besluit, zoals voorzien in artikelen 36 en 37 van voormelde wet van 22 april 2019 (zie: Nota over verwerking persoonsgegevens uit patiëntendossier: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/thema-s/gevoelige-gegevens>).

het ontwerp van ordonnantie wordt nagestreefd - heeft de GBA geen opmerkingen over deze bewaartermijn.

c. Verwerkingsverantwoordelijke van het individuele gezondheidsdossier van de oudere dat wordt bijgehouden in een ouderenvoorziening (art. 29/1, §6, lid 1, 1°)

22. Uit bijkomende informatie van de afgevaardigde van de minister blijkt dat (de Autoriteit vertaalt) «*in de context van rusthuizen, en om een 'globale' zorg voor de bewoners te garanderen, één enkel 'patiëntendossier' (individueel gezondheidsdossier - medisch gedeelte) moet worden opgesteld voor elke bewoner, onder de verantwoordelijkheid van de beheerder van de voorziening, en **dit dossier moet worden gevoed door alle zorgverleners die de bewoner 'omringen'***». Dit brengt de Autoriteit ertoe de aandacht van de auteur van de ontwerpordonnantie te vestigen op de **noodzaak om artikel 29/1, §6, lid 1, 1° te herzien**, dat bepaalt dat beheerders van ouderenvoorzieningen verantwoordelijken zijn als bedoeld in de AVG «voor de persoonsgegevens bedoeld in §2», waaronder dus ook het individuele gezondheidsdossier van de oudere valt.
23. Conform artikel 4.7 van de AVG is de verwerkingsverantwoordelijke «*de natuurlijke persoon of rechtspersoon, overheidsinstantie, dienst of ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt*». De aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke moet gepast zijn in het licht van de feitelijke omstandigheden¹⁷. Het is noodzakelijk om voor elke verwerking van persoonsgegevens na te gaan wie het doel van de verwerking nastreeft en wie de middelen beheert die worden gebruikt om dat doel te bereiken.
24. De verplichting om een individuele gezondheidsdossier voor ouderen bij te houden is opgelegd aan bepaalde ouderenvoorzieningen, **maar de zorgverleners die met rusthuisbewoners werken, moeten een zekere speelruimte hebben** om te beslissen of bepaalde informatie in het individuele gezondheidsdossier van hun patiënt moet worden opgenomen ten behoeve van hun medische zorg. Dit is van nature inherent aan de **therapeutische vrijheid** van elke zorgverlener en de noodzaak om keuzes te maken op dit gebied op basis van de expertise waarover deze beroepsgroepen beschikken.

¹⁷ Zowel het Europees Comité voor gegevensbescherming als de Autoriteit benadrukken dat het begrip verwerkingsverantwoordelijke vanuit een feitelijk perspectief moet worden benaderd. Zie: Europees Comité voor gegevensbescherming, Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, version 2.0, adopted on 07 september 2021, blz. 11 e.v. (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor_en) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten*, blz. 1 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/begrippen-verwerkingsverantwoordelijke-verwerker-in-het-licht-van-de-verordening-eu-nr.-2016-679.pdf>)

25. Als gevolg hiervan **moeten deze beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg voor het bijhouden van het individuele gezondheidsdossier samen met de ouderenvoorziening worden gekwalificeerd als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken**. In het geval van netwerkbeheer van ouderenzorg kan het ook raadzaam zijn om te voorzien in de oprichting van een **beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg voor de oudere** en te bepalen dat de beroepsbeoefenaar die deze rol opneemt voor de oudere binnen de ouderenvoorziening samen met de ouderenvoorziening verantwoordelijk zijn voor de verwerking van het individuele gezondheidsdossier van de oudere.

Om deze redenen,

is de Autoriteit,

van mening dat het ontwerp van ordonnantie als volgt moet worden aangepast:

1. Verduidelijking van de begrippen individuele fiche, vertrouwelijk dossier en individuele gezondheidsdossier voor ouderen en de specifieke doeleinden van deze dossiers overeenkomstig overweging 10 en beperking van de delegaties aan de uitvoerende macht in het ontwerpartikel 11, §1, overeenkomstig dezelfde overweging;
2. Beperking van de inhoud van het individuele gezondheidsdossier en van ouderenvoorzieningen die een dergelijk dossier over hun klanten/gebruikers moeten bijhouden, overeenkomstig overweging 9;
3. Delegatie aan het Verenigd College om de soorten veroordelingen vast te stellen waarvoor beheerders van ouderenvoorzieningen niet mogen zijn veroordeeld op grond van artikel 11 en ontwerpartikel 29/1, §4 (overwegingen 11 en 12) ;
4. Verduidelijking van het doel waarvoor ouderenvoorzieningen foto's van hun personeelsleden moeten verwerken en toevoeging van een specifiek recht op bezwaar overeenkomstig overweging 13;
5. Beperking van de verplichting om de in ontwerpartikel 29/1, §2, lid 3, bedoelde gegevens te verwerken tot alleen de ouderenvoorzieningen waarvoor dit noodzakelijk is en, in voorkomend geval, toevoeging van een motivering in de toelichting waarom dit noodzakelijk is voor "woningen voor ouderen" (overweging 15);
6. Verduidelijking van de categorieën gegevens die ouderenvoorzieningen volgens het ontwerpartikel 29/1, §2, lid 3 overeenkomstig overweging 16 moeten verzamelen en beperking van bepaalde verplichte gegevensverzamelingen tot ouderenvoorzieningen waarvoor dit relevant is;
7. Schraping van het verplicht verzamelen van foto's van ouderen door ouderenvoorzieningen tenzij er een relevante rechtvaardiging is die moet worden opgenomen in de toelichting bij het betreffende artikel (overweging 17) ;
8. De voorspelbaarheid van het ontwerpartikel 29/1, §2, lid 4 te vergroten of, in voorkomend geval, te schrappen (overweging 18) ;

9. Specificatie van de categorieën gegevens die bepaalde ouderenvoorzieningen op grond van artikel 29/1, §2, lid 5 van het ontwerp moeten verzamelen overeenkomstig overweging 19 ;
10. Verduidelijking van de categorieën van personen die toegang hebben tot de in overweging 20 bedoelde gegevens;
11. Aanpassing van de bepaling betreffende de bewaartermijn van gegevens overeenkomstig overweging 21 ;
12. Aanpassing van de bepaling die de persoon aanwijst die verantwoordelijk is voor de verwerking van het individuele gezondheidsdossier dat in de ouderenvoorzieningen moet worden bijgehouden (ov. 22 tot 25)

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Molière, Directeur